

۶۵۳

۱-۲

خطبه

۷۸

۱

حضرت زهرا سلام الله علیها

بخش فرهنگی دفتر مرجع فقید

حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی قدس سره

۱۳۹۲

سرشناسه: اسدی طوسی، محمدجواد،
 عنوان و نام پدیدآور: خطبه حضرت زهرا سلام الله عليه
 / گردآورنده و [مترجم] محمدجواد اسدی طوسی
 مشخصات نشر: قم، برگ فردوس، ۱۳۹۳
 مشخصات ظاهری: ۷۸ ص
 شابک: ۷-۰۶-۶۳۷۹-۶۰۰-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیفا
 موضوع: فاطمه زهرا (س)، قبل از هجرت، خطبه‌ها
 رده‌بندی کنگره: BP۲۷/۱۳۹۳۲۲۶۴۷الف/
 رده‌بندی دیویی: ۹۷۳/۲۹۷

خطبه حضرت زهرا سلام الله عليها

محمدجواد اسدی طوسی	گردآورنده:
انتشارات برگ فردوس	ناشر:
سید مهدی ناطقی	تایپ و صفحه‌آرایی:
۷۸	تعداد صفحات:
شمارگان: ۱۰۰۰۰	نوبت چاپ: اول ۱۳۹۳
۳۰۰۰۰ ریال	قیمت:
یاران	چاپخانه:
۹۷۸-۶۰۰-۶۳۷۹-۰۶-۷	شابک:

فهرست

۷	..... مقدمه
۱۳	..... منابع و اسناد خطبه فدک
۱۹	..... فدک در گذر تاریخ
۲۳	..... حرکت فاطمه
۲۴	..... حمد و ستایش الهی
۲۵	..... متن خطبه
۲۵	..... گواهی به وحدانیت الهی
۲۶	..... گواهی به رسالت پیامبر
۲۹	..... قرآن و عهد الهی
۳۰	..... احکام اسلام برای هدایت انسان ها
۳۲	..... بیان نسبت خود و علی علیه السلام با پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
۳۳	..... نجات از گمراهی و شرک با رسالت پیامبر
۳۵	..... نقش حضرت علی علیه السلام در رسالت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
۳۶	..... غضب ولایت علی علیه السلام
۳۸	..... انحراف پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم
۴۰	..... قرآن و ارث پیامبران
۴۳	..... احترام به فرزندان رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم

- ۴۵..... عمل به قرآن بعد از پیامبر ﷺ
- ۴۶..... طلب یاری از مردم
- ۴۹..... اتمام حجت با مردم
- ۵۰..... سخنان ابوبکر
- ۵۳..... پاسخ دختر پیامبر ﷺ به ابوبکر
- ۵۵..... سخنان ابوبکر
- ۵۶..... سخن دختر پیامبر ﷺ به مؤمنین و زنان مدینه
- ۵۷..... درد دل فاطمه علیها السلام با پدرش
- ۵۹..... خطاب دختر پیامبر ﷺ به رافع و یادآوری غدیر خم
- ۵۹..... شکایت فاطمه علیها السلام به حضرت امیر علی علیهما السلام
- ۶۲..... سخن حضرت علی علیهما السلام با دختر پیامبر ﷺ
- ۶۳..... کتابنامه
- ۶۶..... سؤالات کتاب خطبه حضرت زهرا علیها السلام

مقدمه

الحمد لله رب العالمین و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین، قال رسول الله ﷺ فاطمة بضعة منی فمن أغضبها أغضبني.^۱

در عصر پیامبر، مسجد تنها مرکز اطلاع رسانی و آگاهی از حوادث و اتفاقات موجود در آن زمان بود، مسجدی که تمام احکام دین در آن تشریح و تبیین می شد، آمادگی و حرکت برای غزوات، ملاقات مهمانان و سفرای کشورها با پیامبر ﷺ همه و همه در مسجد بود. در آنجا دادخواهی هم صورت می گرفت و هر کس از هم نوع خود یا حتی صاحب شوکت و قدرتی شکایتی داشت و حقی از

او ضایع می شد و رفتاری دور از سنت پیامبر صلی الله علیه و آله می دید، شکوائیه خود را بر پیامبر صلی الله علیه و آله و مسلمانان عرضه می داشت و آنان هم مظلوم را یاری کرده و حقش را به او باز می گرداندند.

بعد از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله و حوادث ناگوار و تلخ پیش آمده در آن زمان از دختر پیامبر صلی الله علیه و آله حقی را گرفتند و با گرفتن این حق سنتی را شکستند. دختر پیامبر صلی الله علیه و آله می دید نزدیک است حکومت اسلام که با زحمتهای پدر بزرگوارش صلی الله علیه و آله و مجاهدتهای همسرش علی علیه السلام به ثمر نهشته است، دچار انحراف شود (هر چند که طی سالیان بعد چنین شد). پس نتوانست در برابر این انحرافات خاموش بنشیند و تنها راه آگاهی دادن مسلمانان را در این دید که خود را برای طرح شکایت در مجمع عمومی - مسجد - آماده کند. آن حضرت به همراه جمعی از زنان بنی هاشم روانه مسجد شد تا دو حادثه‌ی تلخ و بسیار مهم بعد از رحلت پیامبر صلی الله علیه و آله را برای مردم تشریح کند.

آن دو رویداد یکی تشکیل شورای سقیفه و دیگری غصب فدک بود که حوادث بعدی را تحت تأثیر خود قرار داد. دختر پیامبر صلی الله علیه و آله چندین بار برای باز پس گرفتن فدک اقدام کردند، اما بی نتیجه بود و این از ستم‌هایی که بعد از

رسول خدا ﷺ به ایشان وارد شده بود حکایت می کند.
 دختر پیامبر ﷺ در مسجد حاضر شدند و خطبه ای
 رسا همراه با دلائلی محکم برای مردم خواندند، ایشان
 خطبه ای را ایراد کرد که در عین شیوایی در محتوا، بلاغت
 و فصاحت و اختصار در کلام و همچنین اوج استحکام
 زیبایی در گفتار را در اسلوبی شبیه به گفتار پیامبر ﷺ و
 سخنان حضرت امیر علی علیه السلام در کتاب نهج البلاغه ارائه می دهد
 تا همگان به فضل و دانش او پی ببرند و این در حالی بود
 که بسیاری از مسلمین در مسجد پیامبر ﷺ حاضر بودند و
 از طرفی هم مدت زمان زیادی از رحلت پیامبر ﷺ
 نگذشته بود مردم نیاز به تذکر داشتند و ایشان همانند
 پدرشان آنان را امر به معروف و نهی از منکر کردند تا
 تداعی آهنگ پیامبر ﷺ از زبان دخترش دوباره زنده
 شود. حضرت فاطمه علیها السلام با این خطبه مردم را متنبه و سعی
 کردند جلوی حوادث شومی را که با دسیسه های منافقین
 صورت پذیرفته، بگیرند.

این خطبه از خطبه های مشهوری است که اندیشمندان
 شیعه و علمای اهل سنت با سندهای معتبر از حضرت فاطمه
 زهرا علیها السلام روایت کرده اند، این خطبه رمز بقای قیامی تاریخی
 است که از شهر مدینه و شبه جزیره ی عربستان فراتر رفته و

پایه ریز حکومت جهانی شده است. اگر به این خطبه دقت کنیم با واقع نگری و مطالعه در کتب تاریخی و روایی می توان دریافت که این سخنان یک سخنرانی حماسی، احساسی یا یک شکوائیه نبوده است و نباید بعنوان موضوع شخصی یا اقتصادی مورد تلقی قرار گیرد.

بنابراین در نگاه اول می توان گفت موضوع این خطبه با قضیه فدک حرکتی است سنجیده و انقلابی که تاریخ بعد از خود را علیه سیاست دولت غاصب تشریح و تبیین می کند و در نگاه دیگر قضیه فدک صدای ناله در گلوئی مظلومه ای است که خلافت عظمای الهی و اصلاح امتی را بیان کند تا امت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم متمایل به عصر جاهلیت نگردند، همانگونه که در همین خطبه حضرت زهرا علیها السلام به آن اشاره می کند و همچنین این خطبه به حدی حائز اهمیت است که ائمه ی بعدی آن را نقل کرده و علمای دین هم بر حفظ و فراگیری آن تأکید بسیار داشته اند چون این خطبه در مسجد النبی صلی الله علیه و آله و سلم به خاطر جلوگیری از انحراف امت اسلامی انشاء شده بود و در مورد آن حکما، اولیاء، علماء و دانشمندان شروح و تفاسیر فراوان نوشته اند، در این خطبه حقایق عرفانی و مسائل مهم فلسفی و احکام و شرایع اسلامی و اسرار قرآنی و مباحث توحید، نبوت، معاد و ... مطرح شده که بدون سابقه ذهنی در حضور اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ایراد گردید، پس ما باید نام فاطمه علیها السلام و فاطمیه را در هر

مناسبتی و با هر شیوه‌ای بیان کنیم تا این بانوی دو عالم هر چه بیشتر شناخته شود.

چنانکه آن بزرگ مرجع فقیه مدافع فاطمی حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی قدس سره، در مورد آن حضرت فرموده‌اند: «فاطمه علیها السلام کسی است که ائمه بزرگوار ما یعنی کامل‌ترین انسان‌های تاریخ بشریت به مادری او افتخار می‌ورزیدند، فاطمه‌ای که با عمر کوتاه خود تشیع را بیمه کرد و با خطبه‌ی غرّایش دوست و دشمن را حیرت زده نمود»!

این کتاب نیز در راستای فرمایش آن مرجع فقیه به احیاء فاطمه و فاطمیه و اینکه فاطمیه را عاشورای دیگری کنیم تدوین یافته است، که پس از رحلت آن عزیز سفر کرده در ادامه کار فرهنگی و دینی و با حمایت‌های مادی و معنوی خلف صالح ایشان استاد ارجمند حضرت آیت الله حاج شیخ محمد جواد فاضل لنکرانی دامت برکاته و عنایت ویژه حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر حبیبی تبار که ریاست بخش فرهنگی این دفتر را عهده‌دار هستند و ما را در این امر یاری نموده‌اند صورت گرفته، لذا کمال تشکر و امتنان را از آن بزرگواران داریم.

در پایان توجه به نکات ذیل ضروری می‌نماید؛

۱. حتی المقدور سعی شده ترجمه‌ای روان و گویا (عربی به فارسی) نگاشته شود و از اضافات پرهیز شده است

- تا خواننده در فضای خطبه قرار گیرد، کاری که کمتر در شروح و کتاب‌هایی در این زمینه صورت گرفته است.
۲. در ترجمه‌ی این خطبه به چندین نسخه مراجعه شده و بعضاً دخل و تصرف صورت گرفته و به صورت اثر حاضر درآمده است.
۳. تذکرات خوانندگان عزیز و پیشنهاداتشان موجب امتنان است.

من الله التوفیق

دفتر مسابقات کتابخوانی بخش فرهنگی دفتر مرجع فقید

حضرت آیت الله العظمی فاضل لنکرانی قدس سره

۱۳ ربیع الاول ۱۴۳۵ هجری قمری

مطابق با ۲۵ دی ۱۳۹۲ هجری شمسی